

002/34 MÅRÅI (Vassdragsnr. 002.DHJZ)

<u>Fylke(r):</u>	Oppland
<u>Kommune(r):</u>	Skjåk, Stryn
<u>Kartblad N50:</u>	1418 I, 1319 III
<u>Nedbørfelt:</u>	79,1 km ²
<u>Toppunkt-utløspunkt:</u>	1962 - 863 moh.
<u>Skoggrense:</u>	1000 moh.
<u>Marin grense:</u>	Hele feltet ligger over
<u>Naturgeografisk region:</u>	35d: Fjellregionen i søndre del av fjellkjeden, underregion; Jotunheimen
<u>Landskapsregion:</u>	16: Høyfjellet i Sør-Norge 17: Breene
<u>Urørt natur:</u>	>5 km: 11 %, 3-5 km: 36 %, 1-3 km: 30 %
<u>SP-kategori/-gruppe:</u>	-
<u>Verneplanstatus:</u>	Ikke tidligere vurdert
<u>Nasjonale laksevassdrag:</u>	-

Generell beskrivelse

Måråis nedbørfelt ligger vest for Glitra. Elva renner ut i Otta i vestenden av Grotlivatnet (863 moh.). Vassdraget er et høyfjellsvassdrag som grenser til vannskillet mot Vestlandet med maritimt klima. Årsnedbøren er beregnet til 1600-1800 mm, spesifikk avrenning 51,98 l/s/km² og middeltilsiget 4,1 l m³/s.

Øvre deler av feltet ligger i høyfjellet inn mot fjellmassivet Skridulaupen. Flere breer, blant annet Mårådalsbreene, drenerer til vannet (1157 moh.) innerst i Mårådalen, og renner videre mot nordøst. Vassvenda, som også har bretilførsel, kommer inn fra vest ca. 6 km nedenfor vannet. Herfra renner elva gjennom den relativt flate Mårådalen med Heilstuguvatnet, og videre forbi myrområder ned til Grotlivatnet.

Riksvei 258 går langs Heilstuguvatnet og forbi Vassvendtjørnin.

Vassdraget karakteriseres som lite eller ikke påvirket av forurensning.

Geologisk mangfold

Området ligger i det nordvestlandske grunnfjellsområdet. Berggrunnen består hovedsakelig av ulike typer næringsfattige gneiser.

Øvre Otta vassdraget har flere steder klare indikasjoner på en intens drenering nedover dalen mot slutten av isavsmeltingen. Grove spylespor langs sidevassdragene er vanlige i hele området. Urer er vanlige i de brattlendte delene. Måråis dal har vekslende tynt og tykt morenedekke. En del randmorenerygger finnes.

Måråi får tilført suspensjonsmateriale fra breer som drenerer til vassdraget. Det meste av materialet fra breene blir avsatt i mindre vann nær breene. Like ved utløpet av Heilstuguvatnet er det lagt opp en liten grusvifte. Materialet er delvis hentet fra erosjon i ovenforliggende morenemateriale. En annen deltaavsetning er lagt opp ved elvas innløp i Grotlivatn.

Vassvenda kommer fra Vassvendtjørnin. Sørvest for disse ligger Raudeggbreene. Raudeggbreens vifte inn mot Vassvendtjørnin er avsatt slik at den delen av vannet som velger vestlig løp på vifta drenerer til Stryn, mens vannet som tar østlig løp, drenerer til Måråi.

Biologisk mangfold

Vassdraget er artsfattig med hensyn på planktoniske og littorale krepsdyr og bunndyr. Det går ørret i Måråi. Sterk påvirkning av smeltevann fra breene gjør at elva ikke er spesielt rik på fisk.

Feltet ligger i nordboreal og lav-, mellom- og høyalpin sone; sørarktisk sone. I nedre deler er skogen vesentlig en fjellbjørkeskog. Vassdraget for øvrig er dominert av alpine heiområder som veksler med mindre myrpartier. Generelt betegnes Øvre Ottadalen med Glitra, Måråi og Vulu som et klassisk botanisk område av høy verdi.

Villrein har viktige kalvingsområder på Mårådalsbenken og Langvasseggi og det går reintrekk på tvers av Mårådalen nedenfor Heilstuguvatnet. Fjellbjørkeskogen ned mot Otta er en del av et større vinterbeiteområde for fjellrype og lirype. Det er potensiale for å finne klippehekkende rovfugler og uvanlige fjellarter som boltit, fjæreplytt og fjellerke. Mårådalstjørnin og Vassvendtjørnin kan være hekkeplasser for våtmarksfugler.

Av registrerte rødlistete arter er fjellrev observert.

Landskapsbilde

Indre del av Mårådalen tilhører Skandinavias mest ekstreme høyfjellsområder. Fjellområdene når opp mot 2000 moh. De høyeste fjellpartiene har botner og tendens til alpint landskap. Både øst og vest for dalen ligger breer i dalsidene. De største utløperne er Mårådalsbreene. Området, med den brede dalbunnen og breer og høye fjell på sidene, gir et unikt særpreg og en spesiell naturopplevelse. Overgangen til det stilleflytende Heilstuguvatnet og myrområdene videre ned mot Grotlivatnet gir mangfold i et landskap der urørtheten inngår som et viktig element.

Måråi er et av de få gjenværende urørte vassdrag i vannskilleområdet mellom Østlandet og Vestlandet. De store fjellområdene er vurdert å ha nasjonal naturverdi. I tillegg har en rekke enkeltområder lokal verdi. Verdien av de fleste landskapselementene er knyttet til landskapsopplevelse.

Dreneringen fra Raudeggbreen som ved passering av vifta ned mot Vassvendtjørnin, deler seg til to forskjellige vassdrag, er et særpreg for området og godt kjent i turistsammenheng.

Friluftsliv

Øvre Otta utgjør en viktig ferdselsåre mellom øst og vest, og danner landskapsmessig og biologisk også en overgang mellom øst og vest. For friluftsliv har området en sammensatt betydning, der det ligger som bindeledd mellom Reinheimen i nord og Breheimen/Jotunheimen i sør, og mellom noen av Østlandets og Vestlandets naturattraksjoner og reisemål.

Øvre deler av Ottadalen og tilliggende fjellområder ligger på overgangen mellom Vestlandet og Østlandet og inneholder en gradient av naturtyper fra høyalpine former med store breer og botner til rolige flyer og partier med fjellskog.

Det er rasteplasser langs hovedveien. Flere stier går inn på snaufjellet. Vassdraget er lett tilgjengelig og ei mye brukt sportsfiskeelv.

Kulturmiljø

Det er mange kulturminner fra et langt tidsrom langs vassdraget. Området er delvis registrert. Fra førhistorisk tid er det registrert en steinalderboplass ved Heilstuguvatnet. Det er stort potensiale for funn av flere slike boplasser langs vassdraget. Det ligger flere fangstgraver ved Heilstuguvatn, Grotlivatn, Mårådalsbenken, Mårådalstjørnin, Vassvendtjørnin, og Raudeggi. Ved Mårådalstjørnin er det registrert fire bågastøer og et innsmågo. Ved Heilstuguvatn ligger en tuft og fire groptufter. Alle disse kulturminnene kan være fra jernalder/ middelalder eller eldre.

Av nyere tids kulturminner finnes en tuft etter en steinbu ved Heilstuguvatn. Det er knyttet et sagn om Olav den Hellige til denne tufta. Et annet sted ved vannet er det registrert en steinbu som er brukt i forbindelse med jakt, og i forbindelse med byggingen av Gamle Strynefjellsvei som ble åpnet i 1895. Veien er godt bevart og fremdeles kjørbær. Videre finnes det en jaktbu i Mårådalen, og en jaktbu, to gårdsanlegg og en gammel bro ved Grotlivatn. En gammel ferdselsvei over til Geiranger krysser Måråi på sørsida av Heilstuguvatnet.

Kulturminnene er spredt i tid fra steinalder, jernalder, middelalder og nyere tid, og omfatter kulturminner knyttet til jakt og fangst, bosetting, seterdrift, og kommunikasjon over til Vestlandet.

Kulturminnene er typiske for området hvor nettopp jakt og fangst, samt seterdrift både i forhistorien og i nyere tid har vært sentralt for bosettingen i regionen. Veiene over fjellet er viktige kulturminner som representerer tradisjonelle reiseruter mellom Øst- og Vestlandet langt tilbake i tid. Det er bare foretatt systematiske registreringer av fangstgraver i deler av området. Det er sannsynlig at videre registreringer vil avdekke atskillig flere kulturminner, ikke minst før-reformatoriske. Det er kjent samisk tamreindrift i området på 1800- og 1900-tallet, og det er derfor muligheter for samiske kulturminner i området.

Meget stor verneverdi ****

Som del av Øvre Otta: Meget stor verneverdi ****

Samiske interesser

Det er ikke registrert samiske interesser knyttet til nedbørfeltet.

Landbruk

Størstedelen av nedbørfeltet ligger i høyfjellet. Elva fungerer som sjølgjerder for beitedyr.